

Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алу қағидаларын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 26 қарашадағы № 1497 Қаулысы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 30 қаңтардағы № 43 қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 30.01.2016 № 43 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

РҚАО-ның ескертпесі.

ҚР мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажырату мәселелері бойынша 2014 жылғы 29 қыркүйектегі № 239-V ҚРЗ Заңына сәйкес ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 7 қазандағы № 18-02/898 бұйрығын қараңыз.

2003 жылғы 8 шілдедегі Қазақстан Республикасының Орман кодексінің 78-бабының 3-1-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ Е Т Е Д І :**

1. Қоса беріліп отырған Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алу қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

<i>Премьер-Министрі</i>	<i>Қазақстан Республикасының</i>
Қазақстан	С. Ахметов
Үкіметінің	Республикасы
2012 жылғы	26 қарашадағы
№ 1497 қаулысымен	
бекітілген	

Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алу қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) 2003 жылғы 8 шілдедегі Қазақстан Республикасының Орман кодексінің 78-бабының 3-1-тармағына сәйкес әзірленген және мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алу тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) артықшылығы бар ағаш – дәл сондай орман өсіру жағдайларында өзімен қатар өсіп тұрған, өзімен бір жастағы және фенологиялық нысандағы айналасындағы ағаштардан бір немесе бірнеше шаруашылық жағынан құндылық белгілері мен қасиеттері бойынша айтарлықтай асып түсетін ағаш;

2) артықшылығы бар ағаштар клондарының мұрағаттары – артықшылығы бар ағаштардың гендік қорын сақтау және тұқым қуалау қасиеттерін зерттеу мақсатында олардың вегетативтік тұқымдарын пайдалану арқылы өсірілген е к п е л е р ;

3) вегетациялық кезең – өсімдіктердің өсу мен өрістеуі (вегетация) мүмкін бо л а т ы н жы л д ы ң к е з е ң і ;

4) географиялық дақылдар - жаңа жағдайларда сынақтан өткізу мақсатымен бірнеше экотиптердің (климатиптердің) неғұрлым тән популяцияларының тұқымдық ұрығынан арнаулы әдістемелер бойынша өсірілетін тәжірибелік д а қ ы л д а р ;

5) климатип – белгілі бір климаттық жағдайлардың әсерімен қалыптасқан э к о т и п ;

6) клон – вегетативтік көбейту жолымен бір бастапқы дарақтан немесе апомиктикалық тұқымнан алынған және бірдей генотипі бар барлық ұрпақтардың (р а м е т) жи ы н т ы ғы ;

7) орманның генетикалық резерваты – өсімдіктер түріне, түр тармағы популяциясының генетикалық-селекциялық тұрғыдан құнды бөлігі бар орман у ч а с к е с і ;

8) орман тұқымы плантациясы (бұдан әрі – ОТП) – берілген тұқым қуалаушылық қасиеттері және себу сапасы бар сорттық, элиталық немесе бұдан тұқымдарын жүйелі жоғары түрде (ұзақ уақыт бойы) алуға арналған артықшылығы бар ағаштардың тұқымды немесе вегетативтік ұрпағы болып табылатын өсімдіктердің арнаулы генетикалық схема бойынша отырғызылып, қолдан өсірілген ек п е с і ;

9) орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган (бұдан әрі - уәкілетті орган) – орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласында басқару, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік орган ;

10) сынақ дақылдары – генетикалық бағалау мақсатында арнайы әдістемемен артықшылығы бар ағаштарының, артықшылығы бар екпелердің, бірінші реттік орман тұқымы плантациялардың және тұрақты орман тұқым учаскелерінің тұқымдық ұрпағынан құрылған орман дақылдары.

2. Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау тәртібі

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттауды осы салада мамандандырылған ұйымдар (бұдан әрі – мамандандырылған ұйымдар) жүзеге асырады.

4. Мамандандырылған ұйымның бірінші басшысының бұйрығымен мынадай құрамда аттестаттау комиссиясы (бұдан әрі – Комиссия) құрылады:

1) мамандандырылған ұйымның бірінші басшысының орынбасары (комиссия төрағасы) ;

2) мамандандырылған ұйымның мамандары;

3) уәкілетті органның аумақтық бөлімшесінің өкілі;

4) аумағында селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілер анықталған мемлекеттік орман иеленушінің өкілі.

5. Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау:

1) анықталған және құрылған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің аттестаттауға дайындығына қарай кез келген уақытта вегетациялық кезең ішінде ;

2) осы Қағидалардың 1 және 2-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді алдын ала есепке алу және іріктеу бойынша материалдар болған жағдайда жүзеге асырылады.

6. Комиссия селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді анықтаған ұйым өкілдерінің және мемлекеттік орман иеленуші өкілдерінің қатысуымен тексеру орнына барып тексеріп, олардың нысаналы мақсатына сәйкес келуін айқындайды. Тексеруді өткізу мерзімі бір селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектіге 3 жұмыс күн есебінен белгіленеді.

7. Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді тексеру нәтижелері бойынша Комиссияның қорытындысы осы Қағидалардың 3-қосымшасына сәйкес нысан бойынша мемлекеттік орман қоры аумағындағы селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау нәтижелері туралы актісінде (бұдан әрі – акт) көрсетіледі. Акт тексеру аяқталғаннан кейін бірден жасалады және оған қол қойылады.

Комиссияның оң қорытындысы болған жағдайда Комиссия актіге қол қойғаннан кейін күнтізбелік 3 күн өткен соң селекциялық-генетикалық

мақсаттағы объектілер аттестатталған болып есептеледі.

8. Анықталған және құрылған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілер өздерінің нысаналы мақсатына сәйкес келмеген жағдайда Комиссия т е р і с қ о р ы т ы н д ы б е р е д і .

9. Аттестатталған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерге актіге қол қойылғаннан кейін 5 жұмыс күн ішінде Комиссия осы Қағидалардың 4, 5, 6, 7-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша паспорттарды толтырады. Паспорттарға орамдық желіге немесе басқа тұрақты бағдарларға байланыстырылған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің орналасуының сызбалық жоспарлары қоса беріледі.

10. Аттестатталған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерге паспорттар алты данада: біріншісі – мемлекеттік орман иеленуші; екіншісі – мемлекеттік орман иеленуші қарауында болатын мемлекеттік орган; үшіншісі – уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі, төртіншісі – мамандандырылған ұйым, бесіншісі – уәкілетті орган және алтыншысы – селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді анықтаған ұйым үшін жасалады.

11. Аттестатталған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілер:

- 1) жергілікті жерде арнайы белгілерімен шектеледі, оларға осы Қағидалардың 8-қосымшасында көрсетілген орман шаруашылығы таңбалары басылады;
- 2) осы Қағидалардың 9, 10, 11, 12, 13-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша тізілімдерге енгізіледі. Жиынтық ведомості мамандандырылған ұйым толтырады және жүргізеді.

3. Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді есепке алу тәртібі

12. Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді есепке алу, олардың жай-күйіне және нысаналы пайдаланылу дәрежесіне талдау жасау үшін мамандандырылған ұйым уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің және мемлекеттік орман иеленушілердің өкілдерімен бірлесіп жыл сайын оларды т е к с е р і п о т ы р а д ы .

13. Вегетациялық кезеңде көзбен шолу жолымен тексеру барлық аттестатталған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерде жүргізіледі.

14. Тексеру көлемі объектінің алаңына байланысты болады және осы Қағидалардың 14-қосымшасына сәйкес айқындалады.

15. Әрбір селекциялық-генетикалық мақсаттағы объект бойынша оның қаз-қалпында ресімделуінің (шекаралық белгілердің және оларда жазбалардың болуы), оның жай-күйінің (ағаштарды зиянкестердің бүлдіру және ауруға шалдығу, механикалық зақымдар белгілерінің болуы, ұшарбаста кеуіп бара

жатқан бұтақтардың сипаты және болуы, екінші қабаттың өсуі, ағаш астында өсімдіктердің өсуі), нысаналы пайдаланылуының сапасы (бұрлер, жемістер, тұқымдар, қалемшелер дайындау), сондай-ақ паспорттағы немесе жиынтық ведомостағы жазбалардың нақты деректерге сәйкестігі айқындалады.

16. Мамандандырылған ұйым тексеру материалдарын талдайды, селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің бар-жоғы және олардың жай-күйі туралы осы Қағидалардың 15 және 16-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша уәкілетті орган мен олардың аумақтық бөлімшелеріне ағымдағы жылғы 15 желтоқсанға дейін жыл сайын ақпарат беріп отырады және оларды одан әрі пайдалану, қорғауды жақсарту, қаз-қалпында ресімдеу, қайта жаңарту (қалпына келтіру) немесе есептен шығару бойынша ұсыныстар енгізеді.

17. Уәкілетті орган күнтізбелік 30 күн ішінде селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің бар-жоғы және олардың жай-күйі туралы ақпаратты қарайды және оларды қарағаннан кейін күнтізбелік 10 күн ішінде олардың жай-күйін одан әрі жақсарту, пайдалану немесе есептен шығару жөніндегі шаралар туралы уәкілетті органның бұйрық нысанындағы шешімін қабылдайды.

18. Уәкілетті органның шешімі негізінде мамандандырылған ұйым күнтізбелік 30 күн ішінде селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің жиынтық ведомостарына, паспорттарына өзгерістер енгізеді және күнтізбелік 10 күнде орман орналастыру жұмыстарын жүргізу кезінде пайдалану үшін оларды мемлекеттік орман орналастыру ұйымына жеткізеді.

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке

алу

қағидаларына

1-қосымша

Нысан

Артықшылығы бар ағашты алдын ала іріктеу карточкасы № _____

1. Облысы _____

2. Әкімшілік ауданы _____

3. Мемлекеттік орман иеленуші _____

4. Орманшылық _____

5. Орам № _____

6. Телім № _____

Артықшылығы бар ағаштың орамда және телімде орналасуы туралы мәлімет (орналасу схемасы, географиялық координаталары)

Ағаш табылған телімдегі екпелердің қысқаша сипаттамасы

7. Құрамы _____ 8. Бонитет класы _____
9. Орман типі (орман өсу жағдайлары) _____
10. Орташа жасы _____ жыл
11. Орташа толымдылығы _____
12. Басты тұқым бойынша орташа биіктік _____ метр
13. Басты тұқым бойынша орташа диаметр _____ метр
14. Бөктердің тіктігі, экспозициясы _____
15. Теңіз деңгейінен биіктігі _____ метр
16. Санитариялық және орман патологиялық жағдайы _____

Іріктелген ағаштың негізгі таксациялық көрсеткіштері

17. Ағаш жасы _____ жыл
18. Ағаш діңінің диаметрі (ұшар басы) _____ сантиметр
19. Диаметрдің орташасынан асу % _____
20. Биіктігі _____ метр
21. Биіктіктің орташа биіктен артуы % _____
22. Нысаналы мақсаты бойынша іріктеп алынатын ағашты сипаттайтын көрсеткіштер (шайыр шығымдылығы, тұқым шашуының молдығы, тұқым сапасы, сүрек құрылымы) _____
Карточканы толтырған (лауазымы, тегі, қолы) _____
20__ жылғы «__» _____

Ескертпе: телім екпесінің сипаттамасы орман орналастыру материалдарынан алынады.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
2-қосымша
Нысан

Артықшылығы бар ағаштардың сынақ дақылдарын (географиялық, экологиялық дақылдарды)

есепке алу карточкасы № _____
(керегі сызылады)

Тұқым _____

1. Облысы _____

2. Мемлекеттік орман иеленушісі _____ орманшылық _____
орам _____ телім _____
3. Учаске алқабы, га _____
4. Өсу орнының жағдайлар типі _____
5. Отырғызу жылы _____
6. Сыналатын тұқымдастар мен клондар саны (экотиптер, сорттар) _____
7. Ағаштардың орналасуы (арақашықтығы, м) _____
8. Қайталану саны _____
9. Өсімдіктер мен ұрпағының саны (дан-дейін), дана _____
10. Бақылаудың бар-жоғы және оның сипаты _____
11. Дақылдардың жай-күйі _____
12. Объектінің отырғызу мақсатына сәйкестігі туралы және одан әрі пайдалану режимі туралы комиссияның қорытындысы _____
13. Таралым-сорттарына, будан-сорттарына, клон-сорттарына кандидаттарды бөлу жөніндегі ұсыныстар (тұқымдастар, клондар, экотиптер сорттарының атаулары мен нөмірлері) _____
14. Объектіні күтіп ұстау және жай-күйін жақсарту жөнінде ұсынылатын іс-шаралар _____

**Артықшылығы бар ағаштардың сынақ дақылдары учаскесіндегі
(географиялық, экологиялық дақылдар және сорт сынау
учаскесінде) ағаштарды қайта есептеу ведомосы
(керегі сызылады)**

Артықшылығы бар ағаштың № ____ (артықшылығы бар ағаштардың тізілімі бойынша), сорттың атауы, шығу тегі	Қайталану	Ағаштар саны, дана	Сақталуы, %	Ағаштардың жай-күйі
1	2	3	4	5
	1 . 2 . 3.			
	Тұқымдастығы, сорты , шығу тегі бойынша жиыны:			
	Учаске бойынша барлығы:			
Бақылау	1 . 2 . 3.			
	Бақылау бойынша жиыны:			

Карточканы толтырған (лауазымы, тегі, қолы) _____

20__ жылғы «__» _____

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке

алу

қағидаларына

3-қосымша

Нысан

_____ мемлекеттік орман қоры аумағындағы
(мемлекеттік орман иеленушінің)

селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді

аттестаттау нәтижелері туралы

актісі

_____ бұйрығына сәйкес
(мамандандырылған ұйымның атауы)

_____ құрамындағы
аттестаттау комиссиясы (комиссия мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты,
лауазымы) селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді тексерді.

Тексеру нәтижесінде мыналар анықталды: _____

Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің нысаналы
мақсаттарын ескере отырып, олар аттестатталатын, жарамсыз деп
танылатын, есептен шығарылатын себептер жазылады. Бұл ретте әрбір
айда әрбір селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектінің көлемі
немесе олардың саны (ағаштар үшін), түр атауы, орманшылығы, орамы,
т е л і м і к ө р с е т і л е д і .

Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің жай-күйін
жақсарту немесе оны қайта жаңарту мақсатында белгілі бір орман
шаруашылығы және өзге де іс-шараларды жүргізу қажет болған жағдайда
о л а р д ы ң т і з б е с і н к е л т і р е д і .

Комиссия анықталған және құрылған селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді _____
(аттестаттайды немесе қабылдамайды)

Аттестатталған селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілер

Р/с №	Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің атауы	Объектілердің саны
1	2	3

Комиссия мүшелерінің қолы: (тегі, қолы)

(тегі, қолы)

(тегі, қолы)

(тегі, қолы)

(тегі, қолы)

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке алу

қағидаларына

4-қосымша

Нысан

Қазақстан

Республикасы

Облысы

Мемлекеттік орман иеленушісі

Түрлік атауы

Артықшылығы бар ағаштың № _____ (тізілім бойынша)

паспорты

1. Ағаштың орналасқан орны:

Орманшылық

Орам №

Телім №

Мемлекеттік орман иеленушісі бойынша ағаш нөмірі

Табиғи тұрғысында ағаш қалай белгіленген

Телімдегі артықшылығы бар ағаштың орналасуы (схемасы қоса беріледі)

2. Телімдегі екпелердің таксациялық сипаттамасы (қабат бойынша, ағаш

қайда өсірілген)

Құрамы	Класс жасы/жыл	Орташа		Бонитет классы	Толымдылығы	Қоры м ³ /га	Екпелердің селекциялық санаты	Морфологиялық немесе фенологиялық басым нысаны
		Биіктігі (Н), метр	Диаметр (D), сантиметр					
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Шығу тегі (табиғи - тұқымдық, өскіндік немесе дақылдық) _____

Орман түрі _____

Орманның өсу жағдайларының түрі _____

Өскіні _____

Орман астары _____

Жамылғысы _____

—
Топырақ және топырақ құрайтын жыныс _____

Рельеф _____

Көлбеулігі, бөктерінің экспозициясы _____

Теңіз деңгейінен биіктігі _____

Екпенің санитариялық жай-күйі _____

3. Артықшылығы бар ағаштың сипаттамасы:

Шығу тегі _____

Фенологиялық, морфологиялық нысаны _____

Жасы, жыл _____

Биіктігі, метр _____

Дің диаметрі, сантиметр _____

Дің көлемі, шаршы метр _____

Өсу және даму классы (көз мөлшермен) _____

Ұшар басының орташа диаметрі, метр _____

Ұшар басының нысаны (конус тәрізді, сопақ цилиндр-тәрізді) және оның симметриялылығы _____

Ұшар басының ұзындығы, метр _____, діңнен биіктік (Н)% _____

Бұтақтардың қалыңдығы (қалың, орташа, жұқа) _____

Діңнің бұтаққа дейінгі ұзындығы, метр _____, діңнен биіктік (Н) % _____

Өлі бұтақтардың өсуі (жақсы, орташа) _____

Дің нысаны (түзу, толық сүректі) _____

Биіктік өсімі көз мөлшерлік бағамен (жақсы, орташа) _____

Дің және емен бойындағы сулы бұталардың дамуы (күшті, орташа, әлсіз)

Қабық сипаттамасы (бояуы, сызаттануы және т.б.) _____

Ағаштың санитариялық жай-күйі, гүлдену және тұқымдану туралы мәліметтер _____

Артықшылығы бар ағаштың екпелердің орташа көрсеткішімен салыстырғандағы артықшылық көрсеткіштері:

биіктігі бойынша _____ %, диаметрі бойынша _____ %

Артықшылығы бар ағаштың мақсаты бойынша сипаттайтын көрсеткіштері

(іріктелген ағаштың және екпенің шайыр өнімділігі, мол тұқым беруі, тұқым сапасы, сүрек текстурасы)

10 метр радиустағы қоршаған ағаштардың қысқаша сипаттамасы (тұқым, ағаштардың селекциялық санаты, ағаш сапасы), шаруашылық өкімдер _____

Мына құрамдағы комиссия ағашты іріктеп, артықшылығы бар ағаштар санатына қосты: _____ ұйым, тегі, қолы

_____ ұйым, тегі, қолы

_____ ұйым, тегі, қолы

_____ ұйым, тегі, қолы

_____ ұйым, тегі, қолы

Паспорт _____ данада толтырылды

20__ жылғы «__» _____

4. Артықшылығы бар ағаштарды күтіп-баптау

Күні	Жүргізген іс-шаралардың атаулары	Жазбаны толтырған (қызметі, тегі, қолы)
1	2	3

5. Артықшылығы бар ағаштарды бақылау

Бақылау жылы	Өнімнің кезең бойынша бағаланауы, бақылау балы/күні			Бүрдің, (жемістің), тұқымның нақты өнімі, килограмм	Тұқым сапасы	Ағаштың зақымдануы (метеорологиялық, механикалық, фито-патологиялық)	Жазбаны толтырған (қызметі, тегі, қолы)
	жаппай гүлденуі	жаппай түйін шығару	пісіп-жетілуінің басталуы				
1	2	3	4	5	6	7	8

6. Тұқымдар мен қалемшелерді пайдалану

Материал түрі (тұқымдар қалемшелер)	Тұқымдар мен қалемшелердің жиналған немесе дайындалған күні	Тұқымдар (грамм) мен қалемшелердің (дана) саны	Сақтау жағдайлары мен мерзімі	Тұқымдар мен қалемшелердің қайда жіберілгені (облыс, орман шаруашылығы)	Қандай мақсат үшін
1	2	3	4	5	6

7. Артықшылығы бар ағаш ұрпағының қасиеттерін зерттеу нәтижелері _____

Күні _____ Қызметі, қолы _____

8. Элитаға ауыстыру (ірітеу) туралы қорытынды _____

Күні _____ Қызметі, қолы _____

Е с к е р т п е л е р :

1. 4-8-бөлімдер бойынша жазбаларды мемлекеттік орман иеленуші
т о л т ы р а д ы ;

2. 7 және 8-бөлімдерде жазбалар артықшылығы бар ағаштардың қасиеттерін
ұрпағы бойынша тексеріп алғаннан кейін ғылыми-зерттеу ұйымдарының зерттеу
деректерінің негізінде толтырылады.

К о м и с с и я м ү ш е л е р і :

_____ (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

_____ (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

_____ (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

_____ (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұйым, тегі, қолы)

20__ жылғы «__» _____

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

мақсаттағы

объектілерді

есепке

алу

қағидаларына

селекциялық-генетикалық

аттестаттау

мен

5-қосымша

Нысан

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облысы _____

Мемлекеттік орман иеленушісі _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы (түр тармағы, экотип, нысаны) _____

Клондар мұрағатының паспорты

Отырғызу жылы _____ учаске № _____

учаске алқабы _____ га, клондар саны _____

1 . О р н а л а с қ а н ж е р і :

Орманшылық _____

Орам № _____ Телім № _____

Отырғызу тәсілі _____

Орман өсіру жағдайларының түрі _____

Орамдағы мұрағат байланымының схемасы (қоса беріледі)

Клондардың орналасу схемасы паспортқа қоса беріліп отыр.

2. Мұрағаттағы артықшылығы бар ағаштардың сипаттамасы

P/c №	Тізілім бойынша ағаш нөмірі	Ағаштың шығу тегі (облысы, мемлекеттік орман иеленуші)	Егу саны	Ағаштың таксациялық және орман шаруашылығы ерекшеліктері (паспорт бойынша)					
				жасы	биіктігі (H), метр	диаметр (D), сантиметр	бұтақтан тазартылуы	селекцияланатын белгісі	аттестаттаған жылы
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Шаруашылық және селекциялық іс-шаралар ведомосы

P/c №	Жүргізілген күні	Клон нөмірі	Іс-шаралар атауы					Ескертпе
			топырақ күтімі	мақсатты будандастыру (серіктестер)	бүр дайындау	калемшелер дайындау	тұқымдар мен калемшелер қайда пайдаланылды	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

4. Клондарды ғылыми тұрғыдан бақылау журналы

Клон нөмірі	Бақылау уақыты жыл, ай)	Өсімдіктер саны	Орташа		Фенологиялық кезең (күні)			Ағаштың будандасу типі	Тұқымдануы, дана, грамм
			Биіктігі (H), метр	Диаметр (D), сантиметр	биіктіктеп өсе бастауы	гүлдене бастауы	биіктіктеп өсудің аяқталуы		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

кестенің жалғасы

Тұқым сипаттамасы					Бүршік (жеміс) сипаттамасы			Салыстырманы шайыр өнімділігі
1000 тұқымның массасы, грамм	толық дәнділігі, %	зертханадағы шығымдылығы, %	тұқымның түсі	тұқым қанаттарының түсі	ұзындығы, ені, сантиметр	апофиз нысаны (жоғарғы бетінің сипаты)	түсі	
11	12	13	14	15	16	17	18	19

Е с к е р т п е :

1. Бақылаудағы будандастыру жұмыстарын арнайы әдістемені пайдалана отырып та орындайды, ал оларды жүргізу барысын тиісті құжаттамада көрсетеді.

2. Ғылыми бақылау журналына енгізілетін көрсеткіштерді айқындау клондар мұрағаттарын құрудың ғылыми ұсыныстарына сәйкес жүргізіледі.

Комиссия мүшелері: _____
(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

20__ жылғы «__» _____

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке алу қағидаларына

6-қосымша

Нысан

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облысы _____

Мемлекеттік орман иеленушісі _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы (түр тармағы, экотип, нысаны) _____

Географиялық (таралымдық-экологиялық) дақылдардың паспорты

Отырғызылған жылы _____ Учаске алқабы _____ га

1 . О р н а л а с қ а н о р н ы :

Орманшылық _____

— Орам № _____ Телім № _____

Географиялық координаттары _____

2. Дақылдар туралы жалпы мәліметтер:

Сыналатын шығу түрлерінің саны (климат типтері, эдафотиптері) _____

Тәжірибенің қайталану саны _____

Тәжірибе жүргізуші (бастамашысы, кураторы, тікелей орындаушылар)

Учаскенің топырақтық және топографиялық картасының бар-жоғы, олардың сақталу орны _____

Тәжірибенің жалпы бағасы (маңызы жойылған немесе күзету мен бақылауды талап етеді) _____

3. Физикалық-географиялық сипаттамасы:

Физикалық -географиялық аймағы, кіші аймағы _____

Орман тұқым ауданы, кіші ауданы _____

Теңіз деңгейінен биіктігі _____

Орманның өсу жағдайының түрі _____

Орман түрі _____

Алқап санаты (кеспеағаш, егістік, алаңқай, өртең) және оның біркелкілігінің дәрежесі _____

Макро және микро бедері _____

Экспозиция _____ Еңістігі _____ Жерасты суларының деңгейі _____

Топырақ, аналық тұқымдығы _____

Климат көрсеткіштері (дақылдардан _____ км қашықтықта және теңіз деңгейінен _____ метр биіктікте орналасқан метеостанцияның _____ мәліметтері _____ бойынша):

а) орташа жылдық температура _____

б) жылдық жауын-шашын _____ миллиметр, вегетациялық кезеңде _____ миллиметр

в) температурасы 50С жоғары _____, 100С жоғары _____ болған күндердің саны _____

г) 50С жоғары _____, 100С жоғары _____ температуралардың қосындысы _____

Аудандағы зерттелетін тұқымның өсу жағдайларының бірдейлігі _____

Орман шаруашылығындағы _____ және облыстағы _____ тұқымның орташа _____ бонитеті _____

4. Дақылдар өсіру технологиясы:

Топырақты дайындау әдісі (тұтас, ішінара) _____

Дақылдарды өсіру тәсілі (себу, отырғызу, механикаландырылған, қолмен) _____

Отырғызу материалының жасы _____

Алу әдісі (қатарлы, аттамалы-қатарлы, ұялы) _____

Глеспелі тұқымдар және орын алмастыру схемалары _____

Блокта көшет отырғызу (себу) орындарын орналастыру және саны _____

Блоктардың көлемі және оларды орналастыру сипаты _____

Толықтырулар (жылы, жасы) _____

Блоктар арасындағы шекараларды қаз-қалпында белгілеу _____

5. Алқаптың контуры, оның орам жүйесі мен басқа да тұрақты бағдарларға байланымы, қайталымдар мен блоктардың орналасу схемасы, фотосхемасы (қоса беріліп отыр)

6. Аналық екпелер туралы мәліметтер

Тәжірибе схемасы бойынша пайда болу №	Облысы, мемлекеттік орман иеленушісі (координаттары)	Теңіз деңгейінен биіктігі, м	Орман типі	Жасы, жыл	Бонитет класы	Орташа		Екпенің сапалық классы мен селекциялық санаты	Тұқым жинау түрі (таралым, жеке ағаштар, орман алаңқайы және т.б.)	Массасы 1000 тұқым, г
						Биіктігі (Н), метр	Диаметр (D), сантиметр			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

7. Дақылдардың өсуі туралы соңғы мәліметтер

тәжірибе схемасы бойынша пайда болу №	Фенологиялық түрлері және басқалары	Сақталған ағаштардың саны блок/га (қайталанулар бойынша жеке)	Бастапқы саннан сақталып қалғаны, %	Жойылу себептері	Орташа		Қанағаттанарлық діңі бар ағаштардың саны, %	Шаршы метр/га қоры	Аурула зиянкес және жағымсыз факторлардың төзімді
					Биіктігі (Н), метр	Диаметр (D), сантиметр			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Ө л ш е у к ү н і _____

8. Дақылдардың орман шаруашылық іс-шаралары:

8.1 Агротехникалық күтім

Жүргізу жылы	Іс-шаралар атауы	Күтім жасау технологиясы	Күтім жасау саны
1	2	3	4

8.2 Орман өсіру күтімі

Жүргізу жылы	Күтім атауы және қағидаттары (қураған ағаштарды, ілеспе тұқымдыларды, табиғи қоспаларды, сапасы төмен ағаштарды кесу)	Кесілген бөліктің сипаттамасы				Кесілген ағаш қоры	
		тұқым	Орташа биіктігі, метр	Орташа диаметрі, сантиметр	Дің сапасы	Шаршы метр/га	%

1	2	3	4	5	6	7	8

9. Дақылдарды қорғау және ресімдеу:

Қоршау (қоршау қажеттілігі және түрі) _____

Өртке қарсы іс-шаралар _____

Блоктарды, қайталанатын жерлерді таңбалау, аншлагтар _____

Басқалары (үзілімдерді тазалау, соқпақтарды, орман қабырғасын алыстату) _____

10. Географиялық (таралымдық-экологиялық) дақылдарды зерттеу материалдарын қамтитын әдебиет көздері, есептері:

Р/с №	Автор	Зерттеу жылы	Библиографиялық мәліметтер	Аннотациялар (не зерттелді)
1	2	3	4	5

Комиссия мүшелері: _____

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

20__ жылғы «__» _____

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы объектілерді

аттестаттау мен

есепке алу қағидаларына

7-қосымша

Нысан

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облысы _____

Мемлекеттік орман иеленушісі _____

Ағаш тұқымының түр атауы (қосымша түр, экотип, нысан)

Сынақ дақылдарының паспорты

Отырғызылған жылы _____ учаске № _____

Учаске алқабы, га _____

Сыналатын артықшылығы бар ағаштардың саны _____

1 . О р н а л а с қ а н ж е р і :

Орманшылық _____

Орам № _____ Телім № _____

Орамдағы сынақ екпелері учаскесінің орналасуы (схемасы қоса беріліп
о т ы р)

Тәжірибелік, бақылау, аралық қайталанулар мен бөлінген орындардың
орналасуы (схемасы қоса беріліп отыр)

2. Учаскенің орман өсу және топырақ-гидрогеологиялық сипаттамасы:

Орналасу орны _____

Орман түрі және бонитет классы _____

Топырақ түрі, механикалық құрамы _____

Негізгі қоректену элементтерінің құрамы және рН тұз

Қарашірік _____ % K_2O _____ миллиграмм/100 грамм топырақ

рН(тұз) _____ P_2O_5 _____ мг/100г топырақ

Суда еритін тұздардың тығыз қалдығы _____ %

Топырақтың қоректену элементтерімен қамтамасыз етілу дәрежесі және
топырақ ерітіндісінің реакциясы _____

Жерасты суларының тереңдігі _____ метр

Топырақтың орман өсіруге жарамдылығы және құнарлылығының деңгейі
туралы қорытынды _____

3. Сынақ екпелерін отырғызу тәсілі: артықшылығы бар ағаштардың
тұқымынан өсірілген өскіндерді (көшеттерді) отырғызу (өсімдік жасын
көрсету); себу арқылы (емен, жаңғақ) _____

Учаскені дайындау агротехникасы және топырақты өңдеу _____

Отырғызу (себу) схемасы: қатардағы және қатар араларындағы
арақашықтық, 1 га шаққанда отырғызу орнының саны _____

4. Тәжірибе мақсатына түпкілікті қол жеткізу үшін сынақтар ұзақтығы
(дақылдар жасы көрсетілсін) _____

5. Орман өсу жағдайларының түрі _____

6. Бастапқы материалдың сипаттамасы

6.1. Артықшылығы бар ағаштар

Артықшылығы бар ағаштың	Ағаштың шығу тегі (облысы, мемлекеттік	Отырғызу кезіндегі барлық	Ағаштың таксациялық және орман өсірушілік ереки бойынша)				

Р/с №	тізілім бойынша нөмірі	орман иеленуші, ОТП, клон мұрағаттары)	Қайталанулар саны	қайталану өсімдіктерінің саны	жасы	Биіктігі (Н), метр	Диаметр (D), сантиметр	бұтақтардан тазартылуы	селекцияланд белгісі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

6.2. Тұқым материалы

Р/с №	Артықшылығы бар ағаштың тізілім бойынша нөмірі	Бұрлер сипаттамасы					Тұқым			Көрсеткіш алынған ж
		Орташа диаметрі, миллиметр	Орташа ұзындығы, миллиметр	нысан коэффициенті	Апофиза тегі	түсі	Массасы, 1000 дана, грамм	Тұқым түсі	Тұқым қанаттарының түсі	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

6.3. Өскіндер, өркендер

Р/с №	Есепке алу уақыты	Артықшылығы бар ағаштың тізілім бойынша нөмірі	Тұқым жарнағының орташа саны	Өнгіштігі %	Өскіндердің сақталуы, %	Орындаушы (лауазымы, тегі, қолы)
1	2	3	4	5	6	7

6.4. Қалемшелер, көшеттер

Р/с №	Есепке алу уақыты	Артықшылығы бар ағаштың тізілім бойынша нөмірі	Орташа биіктігі, см	Фитоинфекцияға төзімділігі, %	Сақталуы %	Орындаушы (лауазым, тегі, қолы)	Ескертпе
1	2	3	4	5	6	7	8

7. Сынақ дақылдарына күтім жасау іс-шаралары

Жылы	Күні	Іс-шаралардың атаулары және қысқаша сипаттамасы (топырақты күтіп баптау, күтім жасау мақсатында кесу, зиянкестермен және аурулармен күресу)	Қарқындылығы, %	Жазбаны толтырған (лауазымы, тегі, қолы)
1	2	3	4	5

8. Сынақ нәтижелері

Дақыл _____ жыл

Бөлінген орынның	Артықшылығы бар ағаштың	Шайыр өнімділігі

қайталанудың нөмірі	Есепті жүргізу уақыты	тізілім бойынша нөмірі	Орташа биіктігі, сантиметр	Орташа диаметрі, сантиметр	Сакталуы , %	миллиметр /тәулік	Экстремалдық әсерлерге төзімділігі	Сүректің сапасы	Дің сапас
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11

Комиссия мүшелері: _____
(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұйым, тегі, қолы)

20__ жылғы «__» _____

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
8-қосымша
Нысан

Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді жергілікті жерде шектейтін орман шаруашылығы белгілері

Объектілер	Жазбалар шифрлары	Белгілер
1. Клондар мұрағаттары	2 1 - 1 6 К А Р - 9 7 2,5	Орам нөмірі – телім нөмірі Атауы – отырғызу жылы Алкабы, га
2. Генетикалық орман резерваты	5 3 - 1 2 О Г Р – 0 4 105,5	Орам нөмірі – телім нөмірі Атауы – отырғызу жылы Алкабы, га
3. Географиялық (таралымдық-экологиялық) дақылдар	8 1 - 2 5 Г Е – 9 5 3,7	Орам нөмірі – телім нөмірі Атауы – отырғызу жылы Алкабы, га
4. Сынақ дақылдары	3 1 - 2 7 С Е – 9 9 3,7	Орам нөмірі-телім нөмірі Атауы - отырғызу жылы Алкабы, га

Е с к е р т п е :

1. Бағану алқаптарды шектейтін сызықтардың қиылысына (бұрыштарда)
орнатылады. Бағанның жазуы бар беттері учаске жаққа, ал қырлары учаскенің

ортасына

бағытталады.

2. Жазбалар трафарет бойынша және 56-8480 ОСТ-қа сәйкес жазылуы тиіс.

3. Артықшылығы бар ағаштар 1,3 метр биіктікте ағаш діңіне ақ майлы бояумен ені кемінде 10 сантиметр жолақ тартылып, қос нөмірі (ақ түстің үстінен кара бояумен): алымында - тізілім бойынша ағаштың нөмірі, бөлімінде - ағаштың мемлекеттік орман иеленушісі бойынша нөмірі жазылып белгіленеді.

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке

алу

қағидаларына

9-қосымша

Нысан

бойынша

(облысы)

артықшылығы бар ағаштардың тізілімі

(ағаш тұқымының түрлік атауы)

Тізілім бойынша ағаштың реттік нөмірі	Ағаштың орналасу орны			мемлекеттік орман иеленуші бойынша ағаш нөмірі	Ағаштың негізгі таксациялық сипаттамасы				ескертпе (селекциялық белгісі)
	мемлекеттік орман иеленушісі, орманшылық	орам нөмірі	телім нөмірі		жасы, жыл	екпелердің орташа көрсеткішінен биіктігі, метр/%	екпелердің орташа көрсеткішінен диаметрі, сантиметр/%	бұтақсыз бөлігі, дің биіктігінен метр/%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке

алу

қағидаларына

10-қосымша

Нысан

Генетикалық орман резерваттарының тізілімі

(облысы)

				Орналасу орны			

тізілім бойынша №	Ағаш тұқымы	Алаңы, га	Орман тұқым ауданы (кіші ауданы)	мемлекеттік орман иеленушісі орманшылық	орам, телім №	Аттестаттау күні	Ескертпе
1	2	3	4	5	6	7	8

Кітап жүргізуге жауапты адам:

Р/с №	Тегі, аты, әкесінің аты	Лауазымы	Жауапты адамның кітапты толтыру уақыты		Қолы
			басталуы	аяқталуы	
1	2	3	4	5	6

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
11-қосымша
Нысан

Артықшылығы бар ағаштар клондары мұрағаттарының тізілімі

(облысы)

тізілім бойынша №	Ағаш тұқымы	Алаңы, га	Орман тұқым ауданы (кіші ауданы)	Орналасу орны		Аттестаттау күні	Ескертпе
				мемлекеттік орман иеленушісі орманшылық	орам, телім №		
1	2	3	4	5	6	7	8

Кітап жүргізуге жауапты адам:

Р/с №	Тегі, аты, әкесінің аты	Лауазымы	Жауапты адамның кітапты толтыру уақыты		Қолы
			басталуы	аяқталуы	
1	2	3	4	5	6

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
12-қосымша
Нысан

Географиялық дақылдардың тізілімі

(облысы)

тізілім бойынша №	Ағаш тұқымы	Алаңы , га	Орман тұқым ауданы (кіші ауданы)	Орналасу орны		Аттестаттау күні	Ескертпе
				мемлекеттік орман иеленушісі орманшылық	орам, телім №		
1	2	3	4	5	6	7	8

Кітап жүргізуге жауапты адам:

Р/с №	Тегі, аты, әкесінің аты	Лауазымы	Жауапты адамның кітапты толтыру уақыты		Қолы
			басталуы	аяқталуы	
1	2	3	4	5	6

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
13-қосымша
Нысан

Сынақ дақылдарының тізілімі

(облысы)

тізілім бойынша №	Ағаш тұқымы	Алаңы , га	Орман тұқым ауданы (кіші ауданы)	Орналасу орны		Аттестаттау күні	Ескертпе
				мемлекеттік орман иеленушісі орманшылық	орам, телім №		
1	2	3	4	5	6	7	8

Кітап жүргізуге жауапты адам:

Р/с №	Тегі, аты, әкесінің аты	Лауазымы	Жауапты адамның кітапты толтыру уақыты		Қолы
			басталуы	аяқталуы	
1	2	3	4	5	6

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық

мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
14-қосымша

Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің тексеру көлемдерін айқындау

Р/с №	Селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілер орналасқан алқап	Тексеруге жататын алқап
1	2	3
1.	6 га дейін	Барлық аумақ
2.	6-дан 50 га дейін	Жалпы аумақтан 20 %
3.	50-ден 100 га дейін	Жалпы аумақтан 15 %
4.	100 га және одан көп	Жалпы аумақтан 5 %

Ескертпе: егер объект алқабында орман өрті болса, оның бүкіл алқабы тексерілуге жатады.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық
мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен
есепке алу қағидаларына
15-қосымша

Нысан

**20__ жылғы жағдай бойынша _____ облысында
селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілердің бар-жоғы және
олардың жай-күйі**

Р/с №	Мемлекеттік орман иеленуші, объектінің атауы	Өткен түгендеудің деректері га/дана	20__ жылы деректері га/дана	Тұқым атауы	Объектінің орналасу орны			Ескертпе (қалған объектілерге ұсынылған іс-шаралар), объектілерді есептен шығару және оларды нысаналы мақсаты бойынша пайдалану себептері
					орманшылық	орам	телім	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.								
2.								
3.								
	Облыс бойынша жиыны:							
	оның ішінде:							
	тұқымдар бойынша:							

1.	шырша						
2.	қарағай						
3.	Сексеуіл, бұдан әрі тұқымдар бойынша						

Мамандандырылған ұйымның басшысы _____

—

(тегі, аты, әкесінің аты, қолы)

М.О.

Мемлекеттік орман қоры

учаскелеріндегі

селекциялық-генетикалық

мақсаттағы

объектілерді

аттестаттау

мен

есепке алу

қағидаларына

16-қосымша

Нысан

20__ жылғы түгендеудің қорытындылары бойынша Қазақстан

Республикасындағы селекциялық-генетикалық мақсаттағы

объектілердің жиынтық ведомосы

Тұқым	Артықшылығы бар ағаштар, дана	Генетикалық орман резерваттары , га	Географиялық дақылдар, га	Артықшылығы бар ағаштар клондарының мұрағаттары, га	Таралымдардың сынақ дақылдары, га	Артықшылығы бар ағаштардың сынақ дақылдары, га	Буданда сынақ дақылдары, га
1	2	3	4	5	6	7	8
облысы							
Барлығы							
оның ішінде:							
шырша							
қарағай							
Сексеуіл, бұдан әрі тұқымдар бойынша							
бұдан әрі барлық облыстар бойынша							
Республика бойынша барлығы							

о н ы ң ішінде:							
шырша							
қарағай							
Сексеуіл, бұдан әрі тұқымдар бойынша							

Мамандандырылған ұйымның басшысы _____

—

(тегі, аты, әкесінің аты, қолы)

М.О.